

Mænd, baade fra Land og By, i denne Sal, der have havt Anledning til at benytte Bibliothekerne, ville yde, at Bibliothekerne vel aldrig have staaet saa velvilligt aabnede, og de Besøgende ere blevne saa velvilligt veiledede i deres Benyttelse som for Diebliffet. Men det forekommer mig dog, at i saadanne Puncter maa der træffes faste Bestemmelser om Samvirken og Intet overlades til Tilfældighed. Det andet Punct, hvor jeg kunde ønske, at man enedes om en Samvirken, er med Hensyn til Stillingen til almindeligt brugte Bøger, som paa Grund af, at de udgjøre en lang Suite, ikke udlaanes af Bibliothekerne. Jeg skal som en saadan Bog nævne Rigsdagstidenden; den burde man dog sikkert kunne faae i en saadan Stad som Kongens Stad, Kjøbenhavn. Det kongelige Bibliothek nægter at udlaanen en enkelt Margang af Rigsdagstidenden; det tilstedes dog paa det andet Bibliothek; men det forekommer mig dog, at det burde være en bestemt Ordning, at det ene Bibliothek efter sine Statuter bestemte udlaaner Rigsdagstidenden og flige Bøger, saa at man ikke skal gaae og forsøge det først det ene Sted, og da efter Afslag maaskee ogsaa friste Afslag det andet Sted, især da der af Rigsdagstidenden og andre danske Bøger sikkert findes ikke mindre end 4 Exemplarer i Bibliothekernes Cie. Det Samme er endvidere Tilfældet med f. Ex. Berlingske Tidende, Statshaandbogen og flere, et Aar eller 2 efter, at de ere udkomne; de udlaanes paa det kongelige Bibliothek da heller ikke mere. Jeg kan godt indsee det, der taler derfor, nemlig at man er bange for at faae Huller i Rækken af disse Bøger, hvis Betydning just ligger i, at de ere samlede, men jeg synes dog, at eet Sted burde der sikkert kunne faaes tillaans saadanne Bøger, som det baade i juridisk, politisk og videnskabelig Henseende kan have sin Interesse at faae hjem til laans fra offentlige Bibliotheker. At eie dem privat er jo for de Fleste umuligt. — Der er i et af Vædringsforslagene Tale om at yde Understøttelser af Communitetet. Det forbauser mig, at det høitæredede Finantsudvalg ikke er gaaet videre i sin Medsættelse med Hensyn til dette Punct. Jeg tror, at det ikke vil være en heldig Løsning af Diebliffets Banfæltighed at

forøge Understøttelsespladserne. Jeg tror ikke, at vi have for mange Studenter, det kunne vi aldrig faae, men vel for Mange, der ville være Embedsmænd. Det private Kjøbenhavnffe Skolevæsen forsyner os hvert Aar maaskee just igjennem særligt ubeldige Forhold med saa overmaade mange Dimittender; derved vorer de Studerendes Antal i en uforholdsmæssig Mængde. Som det nu staaer

Formanden: Maa jeg gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at det ærede Medlem taler om et Forslag, der ikke hører til det Afslutt, som er under Forhandling.

H. C. D. Müller: Ja, saa heder jeg om Undskyldning; det havde jeg ikke bemærket. Hvad jeg ved en Feiltagelse, det vil sige her, paa urette Sted, kom til at omtale, skal jeg da ikke gjentage, men fortsætte det, naar Forslaget ligger for. — Endelig er der Spørgsmaal om at tage disse Penge, de 20,000 Rd. og de 30,000 Rd., af de to Beholdninger. Jeg er enig i, at det vilde være høist beklageligt, hvis det skete. Det forekommer mig, at der er to Maader at ordne Undervisningsvæsenet paa i et Land. Den ene er den, man har fulgt i Schweiz, hvor hele Skolevæsenet er en Statsinstitution eller ialfald offentligt. Man sætter en Ære og Stolthed i sine Statsseminarier; man har udviklet Schweiz's fire Statsseminarier til maaskee de dygtigste og fortrinligste i hele Europa; man har for Statens Penge oprettet den store polytechniske Lærestalt i Zürich; man har oprettet og indrettet dem som Statsinstitutioner og viist en Gavnighed, som maaskee er enestaaende. Naar en Stat i længere Tid havde viist en saadan Tendents, saa kunde jeg forstaae, at den ikke brød sig om de separate Fonds. Den anden Maade er den, som man bruger i Amerika, hvor man fremmer Udviklingen ved de store Midler, som ere givne af private Mænd. De store Smith'ske og lignende Instituter, som i de sidste Aar ere oprettede for Hundrede Tusinder, repræsenterer denne Retning; men for at denne Retning skulde kunne trives, forudsætter den en stærkt udviklet Bevidsthed om, at saadanne Fonds